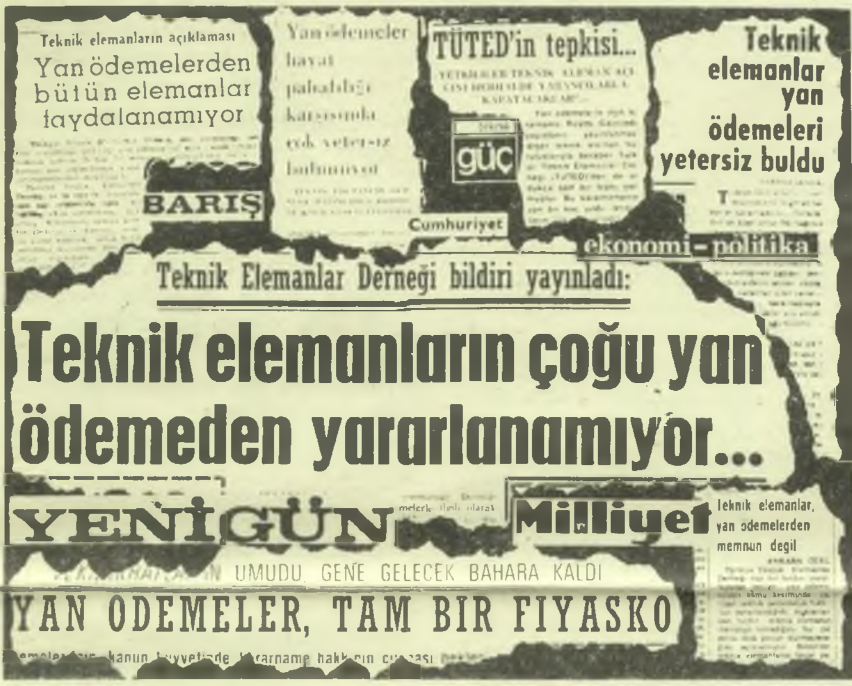
tüted HABERLER

TÜRKİYE TEKNİK ELEMANLAR DERNEĞİ AYLIK YAYIN ORGANI

SAYI 4 - EYLÜL 1972

YAN ÖDEMELER SORUNLARIMIZI ÇÖZMEDİ

HIZLI ARTAN HAYAT PAHALILIĞI YAN ÖDEMELERİ ÇOKTAN ALIP GÖTÜRDÜ. BÜTÜN ZAMLAR BİRER ALDATMACA OLARAK KALACAKTIR

18 Ağustos 1972 tarihli Resmi Gazetede yayınlanan 7/4821 sayılı Bakanlar Kurulunun kararnamesi yıllardır süren yan ödemeler söylentilerini teknik elemanların son umutlaarını da kırarak şimdilik sonuca vardırmıştır.

KARARNAMEDEN KAMU KESİMİNDE ÇALIŞAN TEKNİK ELEMANLARIN ANCAK YÜZDE 45'İ FAYDALANABİLECEK.

Kamu kedininde çalışan 26 bin 752 mimar ve mühendisten ancak 12 bin kadarı yan ödemelerden yararlanabilmektedir. Çıkarılan kararname kapsamına kamu kesiminde çalışan mimar ve mühendislerin yarısından azı yüzde 45'i girebilmiştir. Diğer mimar mühendislerin durumuna, özellikle kamu iktisadi kuruluşlarında çalışanların sorunlarına kararname yeni bir şey getirmemektedir.

YÜZDE 343 ARTAN HAYAT PAHALILIĞI KARŞISINDA YAN ÖDEMELER ANLAMSIZ KALMAKTADIR.

1958 yılından bu yana hayat pahalılığı yüzde 343 artmıştır. 1958 yılında 5 yıl yüksek eğitim görmüş bir teknik eleman 913 lira net aylık ücretle işe başlarken aynı durumda olan bir teknik eleman bugün 1382 lira almaktadır. Bu teknik elemanın 500 lira yan ödeme alabileceğini kabul edersek eline geçecek aylık en fazla 1700 lira dolayında olacaktır. Oysa artan hayat pahalılığı karşısında bu teknik elemanın 1958 yılındaki yaşama düzeyini sağlayabilmesi için 3 bin 127 lira aylık geliri olması gerekir.

YAN ÖDEMELERLE BUNDAN SONRAKİ FİAT ARTIŞLARINI DİKKATE ALMAYAN DEĞİŞMEZ BİR SİSTEM VE SÖZDE BİR ÇÖZÜM GETİRİLMEK İSTENMEKTEDİR.

Türkiye Teknik Elemanlar Derneği (TÜTED) ve 16 meslek kuruluşu tarafından hazırlanarak ilgililere iletilen yan ödemeler önerisinde verilecek yan ödemelerin Personel Kanununda olduğu gibi bir gösterge ve katsayı sistemi kabul edilerek artan hayat pahalılığı karşısında ihtiyaçlara cevap verebilecek durumda ayarlanabilmesi ilkesi savunulmuştu. Kararname değişmez bir yan ödeme sistemi getirerek ödemelerin bundan sonraki fiat artışları karşısında iyice anlamsız kalması sonucunu doğurmuştur.

Hayat pahalılığı ile orantılı artacak bir katsayı sistemi dışında bir seferlik belirli bir zam niteliğindeki yan ödemeler bir kaç aylık sözde bir ücret artışı olarak kalmaya mahkumdur.

YAN ÖDEMELER KAMU KESİMİNDE ÇALIŞANLAR ARASINDA AYRICALIKLAR GETİRMEKTEDİR.

Yan ödemelerle Türkiye Teknik Elemanlar Derneği (TÜTED) ve 16 meslek kuruluşunun önerilerinin tam tersine değişik meslek gurupları arasında ayrıcalıklar getirilmiştir. Sağlık hizmetlerinde çalışan yüksek eğitim görmüş personel 1500 - 2000 lira arasında yan ödeme alırken

(Devamı Sayfa 3'de)

BAŞYAZI

«TEMELDEKİ GERÇEĞİ» UNUTACAK MIYIZ?

Yan Ödemeler kararnamesi nihayet çıktı. Kararname, Kamu Kesiminin tüm teknik elemanları göz önünde tutulduğunda, ne getirdi, ne getirebildi; bunun cevabını diğer sütunlarımızda verdiğimiz bildirilerde izleyeceksiniz. Bizim burada asıl üzerinde duracağımız konu, kamu kesiminde çalışan teknik elemanların personel kanunu kapsamına alınması olayının temelinde yatan gerçeği bir kez daha gözler önüne serebilmek..

Neden kamu kesiminde çalışan teknik elemanlar personel kanunu kapsamına alındı ve niçin ücret koşulları bu derece kötüleştirildi? Bir çok çevrelerce yaygın bir biçimde iddia edildiği gibi bu «Maliyecilerin» bir marifeti mi idi! Yoksa o güne dek devlet memurlarına göre «daha iyi para aldığı» öne sürülen teknik elemanlara karşı kıskançlığı körüklenen tüm bürokrasinin bir öçalma çıkışımıydı? Hayır ne o ne de öbürü. Belki kanun tasarısını hazırlıyan ve bu tasarının görünüşte savunmasını yapan bürokrasinin üst kesimleriydi. Ama bu noktada bürokrasinin rolü, kendi dışında alınan bir kararın yasal üst yapısını hazırlamaktan öteye geçmedi. Karar bürokrasi dışında alınmıştı. Bu kararı uygulatmak gerekliydi. Ama uygulama bir yasa konusuydu. Bir yasanın çıkması, bunun savunulması gerekiyordu. Görev bürokrasiye verildi. Bürokrasi bu görevi üstlendi. Aslında karar, Türkiye'nin Özel Sektör eliyle, salt kapitalist yoldan kalkınabileceği tezini ileri süren ve bu amaçla ülkemizdeki tüm sosyo ekonomik davranışları kendi azınlıklarının çıkarına kanalize etmek çabasındaki güçlerce alınmıştı. Bu güçler uyguladıkları stratejinin bir gereği olarak kamunun elindeki büyük sınaî işletmelerin gücünü iyice kırmak ve onları zayıflatmak duru-

(Devamı Sayfa 3'de)

TÜTED İSTANBUL ŞUBESİ KURULDU

TÜTED 1. olağan kongresi ile işbaşına gelen yeni yönetim kurulu örgütlenme sorunu ile yakından ilgilenerek gerçekleşmesine çalıştı. Bunun neticesi olarak TÜTED İstanbul Şubesi kuruldu ve genel merkezin onayından geçerek çalışmalarına başladı.

TÜTED İstanbul Şubesi Yönetim Kurulu şu üyelerden oluştu:

Başkan : Fevzi ŞOLT
Sekreter : Vahap ÇİRKİN
Üye : Nursel ÜSTÜN
Üye : Önal ERDOĞAN
Üye : Cemal AKKOÇ

TÜTED İstanbul Şubesi ile haberleşme adresi :
Cumhuriyet Cad Engin Han 283/2
Harbiye - İSTANBUL

SANAYİ VE TEKNOLOJİ BAKANINA AÇIK MEKTUP

Sayın Bakan,

Bu mektubu son zamanlardaki bir idari tasarrufunuz vesilesiyle yazıyorum.

Baştan tahmin edeceğiniz üzere, söyleyeceklerim salt bu «idari tasarruf» çerçevesinde kalmayacaktır.

Söz konusu idari tasarruf Şeker Fabrikaları A.Ş. Genel Müdürü Makina Yüksek Mühendisi Avni Sılay'ın görevinden alınarak yerine İnşaat Yüksek Mühendisi Zeki Özyar'ın atanmasıdır. Bildiğiniz gibi Avni Sılay yıllardanberi ayni kuruluşun çeşitli kademelerinde çalıştıktan sonra genel müdür olmuştu. Zeki Özyar ise Şeker Şirketinde ilk kez görev almaktadır.

Sözlerimin başında şunu belirtmem gerekiyor : Avni, üniversiteden sınıf arkadaşımdır, kendisini 25 yıldır tanırım. Zeki Özyar da 15-16 yıldır tanıdığım bir arkadaştır. Bu mektubumu mağdur edilmiş bir sınıf arkadaşımın haklarını savunmak gibi kişisel bir nedenle yazıyor değilim. Çünkü Avni Sılay, mağdur değildir, görevinden ayrılır ayrılmaz özel sektör tarafından kapılmıştır. Evet, sermayesini 100 milyona çıkaracağını gazetelerde ilân etmekte olan bir büyük şirket, muhakkak çok daha iyi şartlar sağlayarak Avni'yi kapmıştır. Başka şekilde ifade edersek, bir kamu iktisadi kuruluşu bu nitelikteki bir kişiyi kaptırmıştır. Yani mağdur olan, kişi olarak Avni Sılay değil, kamu sektörüdür. Bu mektubumu da bu mağdurun, kamu sektörünün haklarını savunmak için yazıyorum. Burada denebilir ki, bir kişinin görevden alınmasında bir takım gerekçeler vardır, bunlar bilinmeden tasarrufun haklı ya da haksız olduğu tartışılamaz. Bu gerekçelerin tümünü benim bilmem mümkün değildir. Ancak basına yansıyan bir gerekçe, doğruysa, şudur: Avni Sılay toplu sözleşme anlaşmasında işçilere fazla zammı kabul ederek, Hükûmetin «toplu sözleşmelerde işçilerin zam taleplerini asgari seviyede tutma» ilkesine aykırı davranmıştır.

Sayın Bakan,

Avni Sılay toplu sözleşmeyi, yanlış hatırlamıyorsam, görevden alınmasından bir hafta kadar önce imzalamıştı. Bildiğim kadarıyla, bir genel müdür görevden alınacağını bir ay evvelinden öğrenir. Dolayısiyle Avni Sılay toplu sözleşmeyi imzaladığında görevden alınacağını herhalde biliyordu. Buna rağmen sözleşmeyi imzalamakla yıllardır çalıştığı kuruluşunu, belki de işçiler aleyhine, gözetmiş, ve hükümeti de ilerde bir dertle uğraşmaktan kurtarmıştır. Çünkü kolayca tahmin edilebileceği gibi, toplu sözleşme görüşmelerini camiayı hiç tanımayan bir yeni genel müdür -ne denli dirayetli olursa olsun- kolay kolay başarıya ulaştıramazdı.

Avni Sılay'ın görevden alınması konusundaki bir söylenti de, Avninin «solcu» olduğudur.

Sayın Bakan,

Bir kişinin, solcu olması nedeniyle görevinden alınmasının, Anayasanın düşünce özgürlüğü ilkesine ters düştüğünü ve haksız bir tasarruf olduğunu bildiğinize eminim. Bir çok örnekleri olan bu haksız tasarrufu bile bile yaptıysanız, haber vereyim ki, yakından tanıdığım Avninin solculukla yakından uzaktan hiç bir ilişkisi yoktur. Ayrıca, kendisini Şeker Şirketi Genel Müdürlüğünden alarak kızağa çekmeyi düşünmeyip bir başka göreve atamayı teklif etmişseniz (Avni'yi 7-8 aydır görmedim ilk gördüğümde bunu soracağım.) bu söylentinin tutarlı olmadığını bizzat sizde kabul etmektesiniz. demektir.

Gerekçe ne olursa olsun görevden alma işleminin temelinde politik nedenlerin bulunduğu, söylenebilir. Daha açık söylersek, Avni Sılay'ı politikanızı uygulamadı veya uygulamayacak diye görevinden a'mış olmanız gerekir. Sanıyorum ki, ikinci neden daha doğrudur.

Sayın Bakan,

Kamu iktisadi kuruluşlarının rantabl çalışmadığı, zarar ettiği, özel sektörün çok daha başarılı olduğu söylenegelir. «Özel sektör neden başarılıdır?» Bu ara başlık altında bir makalesinde (1) sayın Vehbi Koç (=özel sektör) şunları söylüyor :

— Özel sektör işe göre adam alır.
— Elemanlarına süreye, yıllanmaya, kıdeme göre değil, yeteneğine göre para verir.
— Sevk ve idarecilerde devamlılığın, yani adam değiştirmemenin başarıya büyük tesiri olduğunu daima göz önünde tutar.

Şu halde, kamu sektörü başarılı değilse, özel sektörün yukarda sıralanan ilkelerine uymadığı için başarısızdır.

Sayın Bakan,

Yeteneğe göre para vermek ilkesi, özellikle teknik elemanlar için Maliye Bakanlığında bulunduğunuz sıralarda çıkarılan Personel Kanunu ile ortadan kaldırılmıştır. O günlerde, teknik personel örgütlerinin tüm çabalarına, uyarmalarına, direnmelerine rağmen, kanun dilediğiniz biçimde çıktı. Yan ödemeler diye bir hikaye, tepkileri önlemek üzere, uyutucu, yatıştırıcı bir biçimde kullanıldı. 5.1.1971 günü Maliye Bakanı olarak söylediğiniz şu sözleri hatırlıyor musunuz, Sayın Bakan : (2)

«Yan ödemeler 1 Aralık 1970 den itibaren mer'i olacaktır. Açıkça şunu beyan ediyorum, yan ödemelerle ilgili hazırlıklar tamamlanmak üzeredir ve Ocak ayı içinde meclislere sunulacaktır. Mart'a kadar kanunlaşacağını sanıyorum.» Bugün, Eylül 1972 de, teknik personelin bir bölüğü için kararname çıkmış, fiili ödeme yapılmamıştır. Bakanlığınıza bağlı, üretim yapan kamu iktisadi kuruluşlarının yan ödemelerden ne zaman yararlanacağını ise bilen yoktur. Sonuç olarak şunu iddia edersem, sanırım ki, haksız sayılmam: Siz hangi bakanlıkta bulunduysanız, özellikle kamu iktisadi kuruluşların teknik elemanları daima mağdur olmuş, kuruluşlarından ayrılmaya zorlanmışlardır. Ayrılanlar özel sektöre gittiğine göre, tutumunuzun temeli olan siyasal görüşünüz şu olmak gerekir : Özel sektörün başarıya ulaşmak için uyguladığı «yeteneğe göre para verme» ilkesini devlet sektöründe ortadan kaldırmak ve sonuçta özel sektörün çıkarlarına uygun davranmak.

Öteyandan özel sektörün «sevk ve idarecilerde devamlılık, yani adam değiştirmemek» ilkesini de görevinde başarılı Avniyi görevinden almak suretile uygulamamış oluyorsunuz. «İşe göre adam alma» ilkesine gelince, bu ilkeyi uygulayıp uygulamadığınızı zaman gösterecektir. Burada Şeker Şirketinin yurt ekonomisindeki yerini kısaca belirlemek istiyorum. Şeker Şirketinin, pancar ekimini geliştirmek ve şeker üretimi yapmak gibi iki ana konusunun dışında, üstlendiği bir üçüncü ana iş daha vardır. Şeker Şirketi. Türkiye'nin kendi alanında en güçlü kuruluşu olan ilk entegre makine imalat fabrikasını kurmuştur. Tesis bugünkü haliyle bile (ham maddeyi Ereğli Demir Çelikten, dünya fiatlarına oranla daha pahalı olarak almasına rağmen) Ortak Pazar piyasasıyla rahatça rekabet edebilecek durumdadır. Halen şeker, çimento, petrol, petrokimya, enerji, metalurji ve kimya sanayiinin büyük boyutlu makina ve teçhizat ihtiyaçlarını karşılamakta olan tesis, şimdi tevsi edilmektedir. Tevsiat 1974 yılında bitirilecek, böylece termik ve hidrolik santralların kazan, türbin ve jeneratör üniteleri ile ağır dizel motor parçalarını imal etmek mümkün olabilecektir. Öteyandan Şirket, fabrikalarının günlük kapasitelerini 2000 tondan 6000 tona çıkarmaktadır. Çağımız sanayiinin «modern teknoloji kullanan dev kuruluşlar kurmak» ilkesine uygun olan bu girişim de yerinde ve gereklidir.

Sayın Bakan,

Şeker Şirketinin genel müdürünü değiştirmekle Şirketin yukarda özetlediğim ana girişimlerinden ikisinin daha başarılı ve daha hızlı olarak sonuçlandırılmasını amaçlamış olabilirsiniz. Bu amacınız gerçekleşirse «işe göre adam alma» ilkesine uyduğunuzu söylemek mümkün olabilecektir.

Sayın Bakan,

Kalkınmanın sanayileşme olduğu, sanayileşmenin ise makina yapan makina sanayiini kurmakla sağlanabileceği artık herkesin öğrendiği ve her yerde söylediği bir gerçek haline gelmiştir. Bu sanayinin dev üniteler halinde kurulması gereği sonucu, diğer faktörler bir yana, büyük çapta finansman gerektirdiği, bilinmektedir. Bu bakımdan özel sektör bu alanı devlet sektörüne bırakmak mecburiyetinde kalmıştır, «Günümüzde kamu sektörü, ağır sanayie, petro-kimya çelik, bakır ve ana ham madde sanayiine yönelmelidir. İDT nin en önemli görevi, ekonomimizin dar boğazlarını aşmak için yatırım malları ile ara mallar üretmek olmalıdır.» (3)

Ayni görüşleri paylaştığınız özel sektörün bu tavsiyesini, bakanlığınıza bağlı kamu iktisadi kuruluşları arasında en tutarlı biçimde uygulayanı Şeker Şirketidir. Genel müdürünü değiştirdiğiniz için size bu mektubu yazmamın nedeni de, budur.

Gerek Şeker Şirketine, gerek diğer kamu iktisadi kuruşlarına bu ilkeyi gerçekleştirme yolunda yön vermenizi ve bu politikanızın başarıya ulaşmasını içtenlikle dilerim.

Size saygılar sunarım, Sayın Bakan.

İlhan BAYSAL

(1) Milliyet. 9. Haziran 1972
(2) TÜTED/Haberler. Temmuz 1972
(3) İktisadi Rapor 1972. Sayfa 378 TTOSOTBB

Başyazı

"TEMELDEKİ GERÇEĞİ" UNUTACAK MIYIZ?

(Baştarafı Sayfa 1'de)

mundaydılar. Bu stratejilerinin iki yönlü sonucu onları çok yakından ilgilendiriyordu. Kamunun büyük sınai işletmelerinin daha da bozulacak olan işleyiş biçimleri Kamuoyuna yansıtılacak, böylece toplum yararını ön plânda göz önünde tutan ve kamu kesimine ağırlık veren yöntemlerin çıkar yol olmadığı ve başarısızlığı kanıtlanacak; giderek bu işletmelerin olanaklarına el koyabilmeleri kolaylaşacaktı. Diğer yönden de kalkınmada karşı tezleri savunanların bu somut dayanakları yerlebir edilerek, ellerinden en güçlü silâhları alınmış olacaktı. Kamu kesiminde çalışan teknik elemanları bu kesimden kaçırmak, söz konusu stratejinin etkin taktiklerinden biriydi. Teknokratların çağımızdaki etkinliğini ve gücünü herzaman bürokrasiden çok daha iyi ve doğru olarak ölçebilen çıkar çevreleri, kamu kesiminde çalışan teknik elemanları Personel Kanunu kapsamına, saptadıkları koşullarla aldırarak bu taktiklerini uygulıyabilmek olanağını bulacaklardı., ve gerçekten de bu olanağı bulmuşlardır. Personel Kanunu ile, teknik elemanlarda kamu kesiminden kopma eğilimleri yaratılmış ve kamçılanmıştır. Geniş ölçüde kopmalar sağlanmıştır ve sağlanmaktadır. Geride kalanlar sürekli bir huzursuzluğun, bıkkınlığın ve verimsizliğin içine itilmiştir. Sonuçta teknik elemanlar ve dolaylı olarak kamunun sınai kuruluşları arzu ettikleri noktaya getirilmiştir.

Bu arada özel kesim kuruluşları uygulanan taktiğin yan ürünlerini de toplamayı asla ihmal etmemiştir. Kamu kesiminden ayrılmaya hazır hale getirilen teknik elemanlar içerisinden en yeteneklileri, en tecrübelileri, hem de düne göre çok daha düşük ücretlerle özel kesime aktarılmıştır. Yeni açılacak özel iş yerleri için hazırda bekliyen, özel kesime hiç bir külfet yüklemeksizin onlar lehine tecrübe birikimi yapan teknik elemanların oluşturduğu potansiyel bir güç yaratılmıştır. Dış ülkelere göç etmek zorunda kalan teknik elamanlar, onlar için bir kayıp değildir. Zira bu göçün bir gün özel kesime de zarar vermesi ihtimaline karşı tedbirini şimdiden aldırmışlardır: İşte, özel kesim işletmelerinde yabancı uyruklu teknik eleman çalıştırabilme olanağını veren kanun tasarısı ortada.

Belki bazıları bu çözümlememizin yanlış olduğunu söyliyecekler ve bunun bir kanıtı olarak son yan ödemeler kararnamesini ileri süreceklerdir. Onlara şunu soracağız; bu ne biçim yönetim anlayışıdır ki aynı devlet ilk önce kendi elemanlarının durumunu kötüleştirir, atı olan Üsküdar'ı geçtikten sonra da bozduğunu düzeltme çabasına girer, bu çaba sırasında da tüm teknik elemanların durumlarını düzeltebilecek kadar güçlü gözükür iken yalnızca bir bölümünü yarım yamalak ele alır ve kitlede yeni bir huzursuzluk dalgası yaratır!

Hayır dostlar, düzeltilen bir şey yok, düzeltecekleri bir şey de yok. Kamu kesiminin alt yapı yatırımlarıyla ilgili bölümünde çalışanlara bir serpinti geldi. Belki özel kesim, ihtiyaç duyduğu alt yapı yatırımlarının gerçekleşmesindeki gecikmeleri, çıkarlarına aykırı buldu; bu yönde hizmet bekliyor ve talep ettiği hizmetin kendisi tarafından saptanan ücretini ödetiyor. Ama asıl yıkmayı amaçladıkları İktisadi Devlet Teşekküllerinde çalışanlara bir şey yok. Belki siyasi konjonktürün etkisiyle, İktisadi Devlet Teşekküllerinde çalışanların da üzerinde bir serpinti geçireceklerdir. Fakat bu, özel kesimci güçlerin bir taktik gerilemesinden öteye geçmiyecektir. Doktorlar ve diğer sağlık elemanları için kabul ettikleri yan ödemelerin oransal büyüklüğü bizleri şaşırtmasın, daha da fazlasını ödiyeceklerdir. Çünkü özel hastahane patronlarının, kamudan çekilecek sağlık elemanlarına uzun boylu ihtiyacı kalmadı.

Onlar neyi, nasıl yapacaklarını çok iyi biliyorlar. Uygulamalarına tek bir güç karşı koyabilirdi. Teknik elemanların kendi birliklerinden doğan özgüçleri. Bunun için bu gücü ortadan kaldırmanın yasal yollarını bulmakta gecikmediler.

Eğer bir takım güçlerin, kendi çıkarlarına ve istedikleri gibi yönelttikleri bir kitle olmaktan çıkmak istiyorsak tutacağımız tek bir yol var: Yasaların şu anda bize sağladığı hakları sonuna kadar kullanarak birleşmemiz, biraraya gelmemiz ve kaybettiğimiz, özgürce örgütlenme hakkını, sendikalaşma hakkını elde edinceye kadar uğraşmamız.

TÜTED

DİSK "ASGARİ ÜCRETLER DÜŞÜK TUTULAMAZ"

Bir yıl gecikmeyle toplanabilen Asgari Ücret Komisyonunda hükümet temsilcisinin % 15 oranında bir artış teklif etmesi, işveren temsilcilerinin ise, «işçilere yapılan sosyal yardımların dikkate alınmaması» gerekçesiyle buna bile yanaşmamaları üzerine, işçi temsilcilerinin toplantıyı terkettikleri, basından öğrenilmiştir. Bu konu ile ilgili olarak DİSK'in yayınladığı bültende şöyle denilmektedir.

Türkiye'de işçi ücretlerini bütün demokratik ülkelerden daha düşük tutma yolunda, işverenlerin giriştiği insafsız mücadele, ergeç demokratik anayasal hakların gerçekleşmesi ile yenilgiye uğratılacaktır. Fakat önümüzdeki kısa dönemde iyi sonuç almaktan umutlu değiliz.

Sosyal Güvenlik İsteyen Maden Mühendisleri İşten Çıkarıldı

Ereğli Kömür İşletmeleri Zonguldak Kozlu Bölgesinde çalışmakta olan 4 maden mühendisine «vazifeleri icabı olan ocak içinde çalışmaktan, mevzuatın gerektirdiği mes'uliyeti deruhte etmekten sakınmakta oldukları» gerekçesiyle işten el çektirilmiş ve mühendislerin işletmeyle ilişkileri kesilmiştir.

Maden mühendisleri 7 Temmuzda işletmeye verdikleri bir dilekçeyle yasaların kendilerine tanıdığı sosyal güvenlik haklarından yararlandırılmalarını istemişler ve hiç bir sosyal güvenceleri olmadan 425 metre yerin altında çalıştırılmalarını eleştirmişlerdi.

Konuyla ilgili olarak bir açıklama yapan Zonguldak Maden İşçileri Sendikası «Ölümlü ölümsüz kazaların kol gezdiği yerlerde en küçük bir garantiden dahi yoksun görev alan mühendis ve teknik elemanlar ölüm ve ateş çemberine, söz uygunsa yalın ayak başı kabak gönderilemezler Bu tüm madencilerin hayatıyla oynanması ve kaderleriyle baş başa bırakılmasıdır» demiş ve mühendislerin yeniden göreve alınmasını, teknik elemanların güvenlik sorunlarının çözümlenmesini istemiştir.

Diğer taraftan, maden mühendisleri haklarında yapılan işlemin iptali için Danıştaya başvurmuş bulunmaktadırlar.

Yan Ödemeler Sorunlarımızı Çözmedi

(Baştarafı Sayfa 1'de)

yüksek eğitim görmüş teknik personel için bu rakam 450 - 1300 lira arasında değişmektedir.

Kararname teknik personel içindeki değişik meslek gurupları için de farklı ödemeler getirmektedir. Ziraat ve orman mühendislerinde yan ödemelerin genellikle düşük tutulduğu, teknikerlere ise 350 - 400 lira dolayında bir yan ödeme verilebileceği görülmektedir. Bugünkü şartlar altında aynı görevi yapmakta olan bir kontrol teknikeri ile bir kontrol mühendisinin alacağı yan ödemeler arasında 600 lira fark bulunmaktadır.

YAN ÖDEMELERİN VERİLMESİNDEKİ TUTUM, ÖDEMELERİN YAPILAN İŞE GÖRE DEĞİL, ÜNVANLARA GÖRE DAĞITILDIĞINI AÇIKÇA ORTAYA KOYMAKTADIR.

YAN ÖDEMELER KAMU KESİMİNDEKİ TEKNİK ELEMAN GÖÇÜNÜ DURDURAMIYACAKTIR.

Kararname kamu kesimindeki artan teknik eleman açığını gideremiyecektir. Getirilen yan ödemeler kamu kesiminde çalışan teknik elemanların özel kesime ve yurt dışına göçünü durduramıyacaktır. Başlayan göçün, maaşlarla birleştirilerek vergilendirildikten sonra teknik elemanların eline geçecek bir kaç yüz lira ile durdurulabileceğini sanmak mümkündeğildir.

Yetkililer herhalde, artan teknik eleman açığını mevcut yabancı teknik hizmet ithalini daha da arttırarak kapamak eğilimindedirler.

BU KARARNAMEDEN SONRA YAN ÖDEME MASALININ TEKNİK ELEMANLARIN SORUNLARINA SÜREKLİ HİÇ BİR FAYDA GETİRMEYECEĞİ KESİN OLARAK ORTAYA ÇIKMIŞTIR. TEKNİK ELEMANLAR HERGÜN ARTAN HAYAT PAHALILIĞI KARŞISINDA İNSANCA BİR YAŞAMA SÜRDÜRME OLANAKLARINI ANCAK SENDİKALAŞMAK, TOPLU SÖZLEŞME VE GREV HAKLARINI ELDE EDEREK GERÇEKLEŞTİREBİLİR VE SAVUNABİLİR.

MÜCADELE SÜRDÜRÜLÜP BU HAKLAR ELDE EDİLİNCEYE KADAR BÜTÜN YAN ÖDEMELER, BÜTÜN ZAMLAR BİRER ALDATMACA OLARAK KALACAKTIR.

TÜTED, YÖNETİM KURULU

Anayasa Değişikliği ve Danıştay

Anayasa'da değişiklik tekliflerini görüşen partilerarası komisyon yaz mevsiminin sona ermesi üzerine İstanbul'da sürdürdüğü çalışmalarını Ankara'ya nakletti. Çalışmalar bugüne kadar büyük bir gizlilik içinde sürdürüldü ve kamuoyuna kesin hiçbir bilgi verilmedi.

1961 Anayasası herkesin önünde tartışılarak hazırlanmış ve halkoyuna sunularak kabul edilmişti. 1971 Anayasa değişikliği çok sınırlı bir çerçeve içinde tartışıldı. Son değişiklik ise tamamen kapalı kapılar ardında görüşülüyor.

Bu yazıda Anayasada yapılması düşünülen değişikliklerden biri üzerinde duracağız. Komisyondaki çalışmalar hakkında bilgilenme olanağımız olmadığından konuya genel planda bakmak zorunda kalıyoruz. Yazı değişiklik konusunda daha somut olmıyorsa bunun sebebi yetkililerin kamuoyunu yeterince aydınlatmaya gerek görmemeleridir.

Anayasanın Danıştay ile ilgili 114 Maddesinde yapılmak istenilen değişiklik kamu hizmetinde çalışanları çok yakından ilgilendirmektedir.

12 Mart öncesinde yürütme, devamlı olarak, Danıştay kararlarının etkili bir şekilde çalışmasını önlediğinden yakınmış ve son Anayasa değişikliğinde bu madde yürütmenin istediği yönde değiştirilmişti. Bu değişikliği yeterli görmeyen yürütmenin isteği ile yeni Anayasa değişiklik teklifleri arasına bu madde tekrar alınmıştır.

İstenilen, yürütme üzerinde etkili bir yargı denetiminin tamamen kaldırılması olarak gözükmektedir. Yasama, yürütme ve yargı organları arasındaki dengeyi bozacak bir değişiklik konusunda duyduğu endişeyi Sayın Danıştay Başkanıda açıklamak gereğini duymuştur.

Danıştay sadece yürütme kararlarının yasal çerçeve içinde kalmasını denetleyen, bu çerçeve içerisindeki uygulamaları değiştirmeye veya yürütmenin yerine karar almaya yetkisi olmayan bir yargı organıdır. Yasal çerçeve içinde kaldığı sürece çekineceği birşey olmadığına göre, yürütmenin Danıştaydan yakınmaları ancak bir yasal çerçeve dışına çıkabilme isteği olarak yorumlanabilir. Yargı denetiminin dışında, uygulamalarına bir itiraz mercii bulunmayan bir yürütmeye demokratik bir rejimde herhalde örnek gösterilemez.

Türkiye 1960 öncesinde yargı denetiminden uzak bir yürütmenin nelere sebep olabileceğinin tecrübesini çok acı bir şekilde geçirmiş ve 1961 Anayasası bu tecrübenin ışığında yasama, yürütme ve yargı dengesini belirlemiştir.

Danıştay denetimi yürütmenin üzerinden kalktığı an kamu hizmetlilerinin durumu 1960 öncesine dönecek, yürütmenin keyfi cezalandırmasına karşı bir itiraz mercii kalmadığından, kamu görevlileri, yasal olsun olmasın iktidarın bütün isteklerini yerine getirmek zorunda kalacak, aksine hareket edenler için oradan oraya sebepsiz sürülmeler, görülen lüzum üzerine bakanlık emrine alınmalar yeniden başlayacaktır.

Bütün kamu personeli kuruluşları, Anayasada yapılması düşünülen değişikliklerin geri kalanlarının kendilerini ilgilendirmediği düşünselerde -Aslında Anayasa tüm olarak bütün vatandaşları ilgilendirmektedir- bu maddede yapılmak istenilen geriye dönük değişikliklere karşı koymak, Danıştaya sahip çıkmak zorundadırlar.

TÜTED

MÜHENDİS ve MİMAR ODALARI YABANCI TEKNİK HİZMET İTHALİNE KARŞI ÇIKTI

Elektrik, Gemi İnşa, Harita ve Kadastro, Maden, Meteroloji, Mimar, Şehir Plancıları ve Ziraat Mühendisleri Odaları ortak bir basın toplantısı yaparak, ülke kalkınmasına ilişkin görüşlerini kamuoyuna duyurmuşlardır.

Basın toplantısında ülkenin içinde bulunduğu durum şöyle değerlendirilmektedir :

«İkinci dünya savaşındanberi her on yılda bir ekonomimizin içine sokulduğu bunalımdan ülkeyi kurtarmak için yapılan iktidar değişiklikleri ve alınmaya çalışılan yüzeysel tedbirler bir sonuç vermemiştir.»

«Ülkemizin kalkınması için sanayie ağırlık verilmesi doğaldır. Ancak sanayimizin bugünkü gelişme şekli toplumumuzun çıkarlarına ters düşmekte, devletin müdahale ve denetleme gücü kullanılmamaktadır.»

— Ülkemizde yapılma olanağı olan sanayi ürünleri ithal edilmektedir.

— Ülke çıkarlarına ters düşen yabancı sermaye yatırımları devam etmektedir.

— Türkiye'de halâ tüketim malı üretimine ağırlık verilmekte, halkın sırtından sağlanan kaynaklar, devlet tarafından «teşvik» adı altında bu nitelikteki bir sanayiin desteklenmesinde kullanılmaktadır.

— Montaj sanayiinin hakim olması, mamullerin fiatlarının çok yüksek olmalarına yol açmaktadır.

— «Halka açık anonim şirketler« oyunuyla bu nitelikteki bir sanayie orta gelir gruplarının küçük tasarrufları ile işçi dövizlerinin yatırılması, ülke çıkarları ile bağdaştırılamaz.

Ayrıca Teknik Personele yapılan baskından bahsedilen basın toplantısında şöyle denilmektedir.

«Kamu kesiminde çalışan teknik elemanların demokratik ve ekonomik haklarının kısıtlanmış oluşu, onların politik baskılar karşısında dirençlerini kırmakta, bilim ve tekniğin yerini çıkar çevrelerinin politik kararları almaktadır.» Kamu kesiminde çalışanların haklarını keyfî kararlara karşı koruyan Anayasanın 114 cü maddesinin değiştirilmesi için hazırlanmakta olan tasarı gerçekleşirse bilim ve teknik büsbütün yenik düşecektir.

«Bir iane havasında ve teknik elemanları gerek kendi aralarında, gerek diğer çalışanlarla sürtüşmeye sokacak bir adaletsizlik içinde verilmiş olan yan ödemeler, artan hayat pahalılığı karşısındaki ekonomik bunalımdan kimseyi kurtaramayacaktır.

Basın toplantısının sonunda TMMOB genel kurulunun yapılmayışı kınanarak şöyle denilmektedir.

«T.M.M.O.B. Genel Kurul toplantısının iki yıldan beri yapılamayışı Türk Mühendis ve Mimarlarının ülke çıkarları doğrultusundaki görüşlerini geliştirmelerini ve bunları kamu oyu karşısında savunmalarını engellemektedir.»

Teknikerler "Yan Ödemeler Ayrım Getiriyor"

18 Ağustos 1972 günü resmi gazetede yayınlanan ve yürürlüğe giren yan ödemeler kararnamesi, tüm teknik elemanlara; hızla artan hayat pahalılığı karşısında hiçbir şey vermediği gibi, ayrıca teknik elemanlar arasında büyük bir ayırım yapmıştır.

Örneğin; şantiye aynı görevi yapan Tekniker 300 TL. Mühendis veya Mimar 1000 TL. alacaktır. Yine aynı görevi yapan Mühendis ve Mimar 750 TL. yan ödeme alırken Teknikere hiç verilmeyişi toplumumuz üzerinde ekonomik ve piskolojik yönden büyük çöküntüler yaratmıştır.

Ayrıca personel yasasının uygulanmasından sonra, özel sektörde teknik eleman ücretleri hızla düşerek, kamu kesimi seviyesine indirilerek, tüm sanayi dalında teknik elemanlar ekonomik yönden güç duruma bırakılmışlardır.

TÜTED / HABERLER

Türkiye Teknik Elemanlar Derneği Aylık Yayın Organı

SAHİBİ VE SORUMLU YÖNETMENİ
TÜTED ADINA : İLHAN BAYSAL
HABERLEŞME ADRESİ :
KONUR SOKAK 4/1 Yenişehir-ANKARA
FİYATI : 25 KURUŞ
DİZGİ VE BASKI :
ŞENYUVA MATBAASI 17 70 94 Ankara

Sayın : ....

Adres : ....